

Міністерство освіти і науки України
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
Навчально-науковий інститут бізнесу і фінансів
Аграрний університет (UR) (м. Краків, Польща)
Варшавський університет природничих наук (SGGW) (Польща)
Університет Данубіус (Словацька Республіка)
Комратський державний університет (Республіка Молдова)
Політехнічний університет Картахени (Іспанія)
Національна академія аграрних наук України
Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»
Миколаївський національний аграрний університет
ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
Міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої 50-річчю
Навчально-наукового інституту бізнесу і фінансів
Закладу вищої освіти «Подільський державний університет»

28 жовтня 2022 року
м. Кам'янець-Подільський

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Іванишин В.В., д-р екон. наук, професор, член-кореспондент НААН, заслужений працівник сільського господарства України, ректор ЗВО «ПДУ»; **Бялковська О.А.**, д-р екон. наук, професор, проректор з навчальної, науково-інноваційної та міжнародної діяльності ЗВО «ПДУ»; **Ясінецька І.А.**, д-р екон. наук, професор, академік академії наук вищої освіти України, проректор з навчальної роботи ЗВО «ПДУ»; **Місюк М.В.**, д-р екон. наук, професор, заслужений економіст України, директор навчально-наукового інституту бізнесу і фінансів ЗВО «ПДУ»; **Загнітко Л.А.**, канд. екон. наук, доцент, завідувач науково-дослідної частини ЗВО «ПДУ»; **Корженівська Н.Л.**, д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри економіки, підприємництва, торгівлі та біржової діяльності; **Рудик В.К.**, д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи, страхування та електронних платіжних систем; **Цвігун І.А.**, д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри обліку, оподаткування та технологій електронного бізнесу; **Чикуркова А.Д.**, д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри менеджменту, публічного управління та адміністрування ЗВО «ПДУ»; **Гайбура Ю.А.**, канд. екон. наук, доцент, відповідальна з наукової та міжнародної діяльності навчально-наукового інституту бізнесу і фінансів ЗВО «ПДУ».

Рекомендовано до видання Вченою радою Закладу вищої освіти

«Подільський державний університет», протокол № 9 від 29 листопада 2022 р.

Інноваційний розвиток аграрного сектору економіки в умовах глобальних викликів: зб. наук. праць Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 50-річчю Навчально-наукового інституту бізнесу і фінансів. 28 жовтня 2022 р. Кам'янець-Подільський, 2022. 632 с.
(Реєстрація УкрІНТЕІ: Посвідчення № 397 від 07.09.2022)

Збірник містить наукові доповіді Міжнародної науково-практичної конференції «Інноваційний розвиток аграрного сектору економіки в умовах глобальних викликів» (Кам'янець-Подільський, 28 жовтня 2022 р.) з питань менеджменту та публічного управління, розвитку економіки, підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, обліково-аналітичного забезпечення, оподаткування й аудиту діджиталізації економіки, розвитку фінансово-економічних відносин у суспільстві в умовах прояву фінансових ризиків.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори наукових доповідей. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору редколегії збірника.

Олександр БЕЗКРОВНИЙ,
кандидат економічних наук, доцент,
професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Володимир КЛИМЕНКО,
здобувач вищої освіти ОС «магістр»
Кирило МАГЕРЯ,
здобувач вищої освіти ОС «магістр»,
Полтавський державний аграрний університет,
Україна

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ

Сучасна податкова система в цілому сформувалася ще на старті трансформаційного процесу. Вона багато в чому копіювала системи оподаткування країн з розвиненою економікою, належно не враховувала особливості перехідного етапу національної економіки, необхідність здійснення системних заходів щодо створення умов для сталого економічного зростання. Наразі, система оподаткування України розвивається поступово, зміни, які відбулися за роки незалежності, були позитивні: кількість податків було зменшено, податкові ставки знижено, зменшилась також кількість звільнень від оподаткування, водночас розширилась база оподаткування, значно поліпшилось надходження податків.

На сьогодні, як свідчить Воронкова О. М. та Захарін А. В. податкова система має багато недоліків, на основних з яких наголосимо далі. Дотепер податкове законодавство України повністю зосереджене на фіскальній меті, яку воно успішно обслуговує, тобто не береться до уваги ціна податків для підприємств та економіки в цілому [1, 4].

Іншою вадою є нерівномірне податкове навантаження. В Україні склалась така практика, коли тягар податкового тиску перекладається на ті підприємства, які працюють легально і доволі прибутково. Таким чином порушуються деякі з основних принципів функціонування систем оподаткування, а саме: загальність, рівність та визначеність.

Нестабільна та неузгоджена законодавча база – також значний недолік системи оподаткування України. Оскільки чинні закони про оподаткування приймалися упродовж останніх дванадцяти років у різний час, за різними принципами, багато законодавчих актів було схвалено внаслідок лобіювання певних інтересів. Усе це позбавило підприємства можливостей не лише зваженого перспективного, а й оперативного планування своєї діяльності, що серйозно гальмує розвиток економіки. Крім того, існує велика кількість малоефективних податків, які потребують істотних адміністративних витрат. На думку деяких експертів, доцільніше було б скасувати такі податки. Методи обчислення податків встановлено у законодавчих актах, але часто надто складні алгоритми обчислення податків перетворюються на широке поле для помилок і зловживань як з боку платників, так і з боку податківців.

Окреме місце в переліку недоліків чинної податкової системи, як наголошує Олійник Т. І., займають податкові пільги. Однією з причин надання податкових пільг є захист національних інтересів, але на практиці, навпаки, це завдає збитків вітчизняній економіці. По-перше, звільняючи від податків деякі підприємства, держава збільшує податковий тягар іншим. Це стимулює керівників підприємств шукати шляхи отримання таких пільг замість того, щоб підвищувати ефективність своїх компаній. По-друге, податкові пільги часто перетворюються на ухилення від податків, надаються здебільшого тим суб'єктам господарювання, які спромоглися їх отримати незаконними методами. Таким чином пільги стимулюють розвиток тіньової економіки. По-третє, ускладнюється адміністрування. Податківці повинні здійснювати перевірки підприємств, які отримали пільгове оподаткування на відповідність встановленим стандартам [7].

Ще однією гострою проблемою, і тут ми поділяємо думку Гладуна Ю., є широкомасштабне ухилення від оподаткування. Ця проблема виникає очевидно тому, що, по-перше, нелегкий податковий тягар погіршує економічний стан підприємців; по-друге, законодавство настільки громіздке, що не порушити його майже неможливо [2].

Усі ці проблеми переконують, що система оподаткування гостро потребує комплексної реформи і передовсім удосконалення законодавства. Важливим напрямком реформування національного оподаткування, на думку Крисоватого А. І., є перехід до оподаткування сукупного валового доходу платника податку, який охоплює суму доходу з усіх джерел у грошовій, матеріальній і нематеріальній формах. Досвід передових країн свідчить, що система прибуткового оподаткування громадян часто охоплює і доходи від володіння житловими будинками, приміщеннями для професійного використання, сільськогосподарськими землями та будівлями. Кожному виду нерухомості відповідає розмір доходу, що береться до розрахунку незалежно від того чи був дохід реально отриманий, чи ні. Такий механізм забезпечує ефективне функціонування ринку нерухомості й надходження до бюджетів [5].

Водночас проведення обґрунтованої політики стосовно використання дозволених вирахувань із сукупного валового доходу, яка б відповідала потребам соціально-економічного розвитку держави, сприяло б зростанню накопичень та заощаджень населення. Зважаючи на демографічну ситуацію в Україні, стан здоров'я населення, варто застосовувати пільги на дітей і осіб похилого віку, на проведення лікування і оздоровчих заходів. Із сукупного оподаткованого доходу пропонуємо вираховувати відповідно до встановлених законодавством меж витрати на соціальне, пенсійне, медичне страхування, вартість проїзду на роботу, професійні видатки.

Оскільки податкові системи розвинених європейських країн зорієнтовані на оподаткування доходів громадян, і ця тенденція має незворотний характер, очевидним для України є посилення уваги до такого виду оподаткування. І головним моментом, про що свідчить європейський досвід, має бути стягнення податків із тієї частки доходів платників, які залишаються після забезпечення основних життєвих потреб працівника та його сім'ї.

Досвід європейських країн засвідчив, що зниження верхньої межі оподаткування, по-перше, сприяло зростанню особистих заощаджень населення, що дало змогу використовувати звільнені від оподаткування кошти

на інвестиційні цілі. По-друге, сприяло збільшенню самого споживання, що, звичайно, дало імпульс для розвитку цілих галузей економіки, зменшило запаси товарної маси, вплинуло на зниження рівня цін. Завдяки цьому зменшився рівень інфляції, зміцніла національна валюта. Загалом у багатьох країнах збільшився неоподатковуваний мінімум доходів громадян, що сприяло економічному зростанню [6].

Можливості збільшення доходів бюджету за рахунок виведення значної частини економіки з тіні важко переоцінити. Для досягнення цієї мети потрібні заходи, з одного боку, контрольного-карального характеру (з жорсткістю справляння податків, припиненням контрабанди і тіньових торгових та фінансових операцій тощо), з другого – у напрямку раціоналізації податкового законодавства.

В цілому слід зазначити, що всі запропоновані заходи взаємопов'язані: зменшення державних видатків зробить можливим зниження ставок основних податків та скасування малоефективних податків без будь-яких витрат для бюджету. Нижчі ставки оподаткування, безперечно, врівноважать податковий тиск, що значно розширить податкову базу та сприятиме економічному зростанню країни.

Список використаних джерел

1. Воронкова О. М. Податковий процес і напрями його удосконалення. *Фінанси України*. 2021. № 12. С. 63–67.
2. Гладун Ю. Податкова система України розвивається за світовими стандартами. *Вісник податкової служби України*. 2019. № 2. С. 5–7.
3. Єлісеєв А., Загородній А. Податкове планування та планування податкових платежів. *Податкове планування*. 2019. № 1. С. 7–10.
4. Захарін А. В. Удосконалення механізму податкового регулювання сталого економічного розвитку. *Фінанси України*. 2020. № 2. С. 92–100.
5. Крисоватий А. І. Діалектика трансформації податкової політики України в контексті європейської інтеграції. 2013. Т.4. № 2. С. 185–202.

	ВИКЛИКІВ	
Наталія ПОЧЕРНІНА	ПРЯМЕ ІНОЗЕМНЕ ІНВЕСТУВАННЯ: ВИКЛИКИ ДЛЯ АГРАРНОЇ СФЕРИ	313
Надія СВИНОУС	ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ КООПЕРАТИВІВ ВОДОКОРИСТУВАЧІВ, ЯК ОСНОВИ ПРОДОВОЛЬЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРАЇНИ	318
СЕМИСАЛ А.В.	КООПЕРАЦІЯ – ОСНОВА ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ МОЛОЧНОГО СКОТАРСТВА ПРОВІДНИХ КРАЇН СВІТУ	321
Ганна СИРОТЮК	ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ	323
Ірина СОЛОВЕЙ, Юлія МАРТУСЯК	ТУРИСТИЧНО-РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РОЗВИТКУ В'ЇЗНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	327
Владислав УДОД	РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ	332
Галина ХРИСТЕНКО, Любов ЯРЕМА	ІННОВАЦІЇ ЯК ОСНОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ	336
Ольга ШЕДЛОВСЬКА	ОБГРУНТУВАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ РИНКУ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ЗЕРНА	340
Тетяна ЯВОРСЬКА	МОЖЛИВОСТІ ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	345

СЕКЦІЯ 3. ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ОПОДАТКУВАННЯ Й АУДИТ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Інна БАЛЛА, Володимир МІХАЛЬСЬКИЙ	ЗАСТОСУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ АУДИТУ В АУДИТОРСЬКІЙ ПРАКТИЦІ УКРАЇНИ	350
Олександр БЕЗКРОВНИЙ, Володимир КЛИМЕНКО, Кирило МАГЕРЯ	СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ	354
Антон БЕНЧАРСЬКИЙ	ПРИРОДНИЙ УБУТОК: БУХГАЛТЕРСЬКИЙ АСПЕКТ	358
Ореста БОДНАР, Роман ПЕТРИК	ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	363
Олександр БУРЛАКОВ	КОМП'ЮТЕРИЗАЦІЯ АНАЛІЗУ ДАНИХ ЗА ДОПОМОГОЮ НЕСПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ПРОГРАМНИХ ПРОДУКТІВ	366
Ірина ВИШНЕВСЬКА, Олег КОРКУШКО	АКТУАЛЬНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО АУДИТУ ТА ЙОГО НАЛЕЖНА РЕАЛІЗАЦІЯ У ПРАКТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	372
Вікторія ВІЗНЮК, Олександр БУРЛАКОВ	ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ В УКРАЇНІ	375
Валентина БОРКОВСЬКА	ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ПОСТАЧАННЯ НА М'ЯСОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	379
Ірина ГУМЕНЮК, Анастасія ОХОТСЬКА	СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ В УПРАВЛІННІ БІЗНЕСОМ: ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА	385